Ympäristöministeriö
kirjaamo.ym@gov.fi

Lausuntopyyntönne Dnro VN/3528/2026.

Lausunto luonnoksesta valtioneuvoston asetukseksi luonnon monimuotoisuuden suojelun ja hoidon edistämiseen vuosina 2027-2033 myönnettävästä valtionavustuksesta

Ympäristöministeriö pyytää lausuntoja luonnoksesta valtioneuvoston asetukseksi koskien luonnon monimuotoisuuden suojelun ja hoidon edistämiseen vuosina 2027-2033 myönnettävästä valtionavustuksesta. Vuonna 2023 voimaan tulleeseen luonnonsuojelulakiin (9/2023) lisättiin uusi rahallinen avustusmuoto luonnon monimuotoisuuden sekä luonnon- ja kulttuurimaiseman suojelun ja hoidon edistämiseksi. Koska voimassa oleva asetus mahdollistaa avustuksen myöntämisen elinympäristön kunnostushankkeisiin vain kunta- ja järjestötoimijoille, syntyi tarve laajentaa avustuksen soveltamisalaa hakijoiden osalta vastaamaan luonnonsuojelulain 20 §:n 3 momentissa säädettyä.

Pohjois-Karjalan maakuntaliitto on tutustunut asetuksen sisältöön ja pitää pääpiirteissään suunniteltuja muutoksia perusteltuina. Laajempi hakijajoukko, muuhun kuin taloudelliseen toimintaan myönnettävä enintään 90 prosentin avustus ja yksityisen rahoituksen hyväksyminen omarahoitusosuuteen ovat myönteisiä uudistuksia. Parhaimmillaan laajempi hakijajoukko mahdollistaa uutta yhteistyötä, joka voi edesauttaa esim. tulevaisuudessa ennallistamishankkeiden toteutumista. Etenkin pienten toimijoiden osalta avustusten omarahoitusvaatimusten tulee kuitenkin olla kohtuullisia, ja taloudellisen sekä muun toiminnan välinen rajanveto tulee ohjeistaa selkeästi.

Maakuntaliitto kannattaa mahdollisuutta rahoittaa luonnon monimuotoisuutta edistäviä hoitotoimenpiteitä myös talousmetsissä ja muilla suojelualueiden ulkopuolisilla kohteilla maanomistajien vapaaehtoisuuteen perustuen. On myös satsaus tulevaisuuteen, että rahoitus on mahdollista myös tutkimus- ja kehitystyöhön, jonka tarkoituksena on tuottaa tietoa tai kehittää ratkaisuja luontotyyppien ja ekosysteemien ennallistamiseen, luonnon monimuotoisuuden suojeluun ja hoitoon.

Vaikuttavuuden kannalta kulttuurimaisemien hoidon huomioiminen on tärkeää, jonka osalta uusi asetusluonnos lupaa parannusta. Olennainen ja ongelmallisin rajaus on kuitenkin se, että uusi 6 §:n 5 kohta kohdistaa tuen vain maisemanhoitoalueille. Rahoitusmahdollisuus tulisi ulottaa myös valtakunnallisesti ja maakunnallisesti arvokkaille maisema-alueille ilman erillistä maisemanhoitoalueen perustamispäätöstä. Esimerkiksi Pohjois-Karjalassa ei ole yhtään luonnonsuojelulain 91 §:n mukaista valtakunnallista tai maakunnallista maisemanhoitoaluetta, jolle avustusta voisi kohdentaa.

Asetuksessa rantaluontokohteiksi määritetään vain hiekkarannat ja dyynit. Rantaluontokohteiden määritelmää voisi laajentaa tai täsmentää, että myös esimerkiksi järvien ja jokien arvokkaiden rantaluontotyyppien hoito voi kuulua avustusten piiriin.

Avustuksen myöntämisen edellytyksenä on, että maanomistaja sitoutuu avustettavan hankkeen kohteena olevan alueen säilyttämiseen kymmeneksi vuodeksi. Määräaika on luonnonhoidon tuloksellisuuden kannalta lyhyt. Esimerkiksi perinnebiotoopit tarvitsevat jatkuvaa hoitoa. Kiinteistö voi myös vaihtaa omistajaa.

Pohjois-Karjalan maakuntaliitto

Markus Hirvonen
maakuntajohtaja

Lisätietoja:
Jukka Nykänen, ympäristöasiantuntija
etunimi.sukunimi@pohjois-karjala.fi
puh. 0504120717

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu. Voitte tarkastaa allekirjoituksen oikeellisuuden kirjaamosta.